

oktatás, buddhizmus, Dr. Ámbédkar, „érinthetetlenek”, inklúzió

Mérges Buddha

műfaj: dokumentumfilm

hossz: 98 perc

év: 2015

Rendező: Stefan Ludwig

Szereplők: Orsós János, Derdák Tibor, Galyos Ferenc, Beri Amál, Lázi Mónika, Lázi András, Kohut István, Dharmachari Subhuti

Vágó: Alexandra Schneider

Operatőr: Stefan Ludwig, Thomas Beckmann

Zeneszerző: Martina Eisenreich

Forgatókönyvíró: Stefan Ludwig, Thomas Beckmann

Producer: Peter Drössler

Gyártó: Metafilm, Telluxfilm

„Nem vagyok segítő, nem vagyok aktivista. Nem tartok igényt arra a jogra, hogy hangot adjak az elnyomottaknak, vagy megosztozzak velük a sorsukon. Vendég, idegen, outsider vagyok. Figyelek, és megpróbálok egy történetet lepárolni a sokféle, egymásnak ellentmondó benyomásból.” (Stefan Ludwig)

A *Mérges Buddha* a 2007-ben Sajókazán alapított Dr. Ámbédkar buddhista szellemiségű iskolát mutatja be a tanárokkal, főként Orsós János Waldorf-tanárral, az Ámbédkar Iskola alapítójával készült interjúk keresztül, és ezzel párhuzamosan a film három diákjának sorsát követi nyomon három éven át (2012-2015). A klasszikus dokumentumfilm-eszközökkel dolgozó filmből kitűnik, hogy készítőinek, köztük is a szereplőkkel magyar és angol nyelven beszélgető Stefan Ludwignak sikerült megteremtenie a forgatáshoz szükséges bensőséges kapcsolatot. A néző megismerheti a dr. Ámbédkartól származó és az iskola életét több szempontból befolyásoló buddhista alapelveket, valamint azt, hogy miként szolgál mintaként az indiai érintetlenség (páriák) emancipációs mozgalma a magyarországi cigányok felemelkedéséhez, legfőképpen a tanuláson keresztül. Tanúi lehetünk annak is, ahogy Derdák Tibor iskolaigazgató Buddháról folytat beszélgetést az egyik diák nagymamájával, és az éles elméjű skeptikus nagymama az igazgató egyenrangú beszélgetőtársának bizonyul. Mint ez a jelenet is mutatja, a pozitív cél ellenére a buddhista vallás fogadtatása ambivalens az itthoni közegben, és ezt a film sokféleképpen beszéli el. A kreatív és feszültségre építő vágások jól érzékeltetik, hogy milyen erős ellentétet képez jellegében az oktatók által képviselt kontemplatív buddhista magatartás és a fiatalok pörgős, hangos, energikus, paródiára hajlamos viselkedése. De nem ez a (filmképek szerkesztésével amúgy is felnagyított) ellentét jelenti itt a gondot, hiszen az iskola mikroterében, egymás megismerve mindenki nyitott a másokra; inkább az iskolán kívüli, a többséghez tartozó magyarok egy része az, aki nem tud mit kezdeni az intézménnyel. A falu és az ország tágabb közösségének szintjén is jelentkezik az idegenkedés, sőt az ellenségesség is, amit többek között fenyegető levelek és az Ámbédkar Iskola „térhódításával” kapcsolatban pánikoló szélsőjobboldali parlamenti felszólalások is jeleznek. Ez tehát ennek a „második esély”-típusú iskolának a tágabb politikai kontextusa, és bár a film nagyjából az iskola polgáraival és azok hozzátartozóival foglalkozik, azért megpróbálja felkutatni a falubeliek távolságtartásának okait is. A film egyetlen interjúja, ami ez utóbbit képviseli, bűncselekményekről szól, de a szociológiai magyarázatokra végül nem jut idő.

Az iskola kapui nyitva állnak a nem roma diákok előtt is, amint azt Eszter esete is bizonyítja, de a valódi integrált oktatásra kevés esély van, mivel a többségiek a gyerekeiket más településekre viszik. Pedig a *Mérges Buddha* meggyőzhetné őket arról, hogy a Dr. Ámbédkarban folyó oktatói munka, az iskola mindennapi élete, a tanórák és a szabadidő

eltöltése hasonlóképpen zajlik, mint egy többségi iskolában, és bár van, hogy nehézségek árán, de az itt tanuló diákok érettségit tesznek, és a továbbtanulásra is van esélyük, ahogy azt olyan lenyűgöző egyéniségek, mint Amál és Mónika története mutatja.
(M.A.)

A filmhez tartozó linkek:

<https://port.hu/adatlap/film/tv/der-zornige-buddha-der-zornige-buddha/movie-178485>

<https://www.imdb.com/title/tt5917526/>

<http://www.stefanludwigfilm.eu/en/2017/11/26/angry-buddha/>

Szakirodalom:

Balkányi Nóra: „Ki kell látnunk a gettón – jön a Mérges Buddha”, HVG Online, 2016. október 11.,

https://hvg.hu/kultura/20161011_Ki_kell_latnunk_a_getton_jon_a_Merges_Buddha

Bialkó László Gergely: Mérges Buddha – A borsodi romák mint Európa érinthetetlenjei, WMN, 2016. november 2., <https://wmn.hu/kult/45368-merges-buddha-a-borsodi-romak-mint-europa-erinthetetlenjei>

Keller Mirella: Meditáló romák Borsodban – Mérges Buddha, Filmtekercs.hu, 2016. szeptember 29., <https://www.filmtekercs.hu/kritikak/merges-buddha>

Joachim Kurz: Der zornige Buddha, *Kino-Zeit*, <https://www.kino-zeit.de/film-kritiken-trailer/der-zornige-buddha>

Díjak:

Legjobb dokumentumfilm – Fünf Seen Filmfesztivál (2016)

Legjobb dokumentumfilm – International Five Lakes Festival (2016)